

Verksamhetsberättelse med bokslut för år 2007

ÄLDRENÄMNDEN

Innehållsförteckning

	Sid
Sammanfattande analys av nämndens verksamhet och ekonomiskt utfall	3
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
Äldrenämndens verksamhetsområde	3
Äldrenämndens arbete under 2007	4
Valfriheten ska öka	5
Högre kvalitet i omsorgen	6
Äldreombudsmannen	7
Äldreomsorgsinspektörerna	7
Stockholms äldre och handikappjour	8
Bidragsgivning till organisationer	8
Servicetjänster	8
Boende och hemtjänst	8
Kostverksamheten	10
Kommunal hälso- och sjukvård och samverkan med landstinget	10
Kompetensutveckling och personalförsörjning	
En trygg och snygg stad	12
Ekonomisk hushållning och sänkt skatt	13
Budget	13
Uppföljning av intern kontrollplan	14
ILS	14
Ledning och styrning	14
Kommunikation och IT	15
Riskhantering	15
Personalfrågor	15
Lokalfrågor	15

Sammanfattande analys av nämndens verksamhet och ekonomiskt utfall

Äldrenämnden kommer att redovisa ett överskott om 30,3 mnkr för verksamhetsåret 2007. Överskottet, efter beaktande av ej förbrukade medel för kompetensutveckling av personal inom äldreomsorgen, uppgår till 6,4 mnkr.

Med hänvisning till den övergripande verksamhetsuppföljningen nedan bedömer förvaltningen att äldrenämnden under året arbetat mot de av stadens inriktningsmål som är relevanta för nämnden och att nämndens mål för verksamheten har uppnåtts.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

De sex långsiktiga inriktningsmål som kommunfullmäktige har lagt fast i budgeten för år 2007 är följande

- Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök
- Valfriheten ska öka
- Skola för kunskap
- Högre kvalitet i omsorgen
- En trygg och snygg stad
- Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Äldrenämndens verksamhetsområde

Äldrenämnden ansvarar för kommunövergripande frågor rörande äldreomsorg samt för att samordna och utveckla äldreomsorgen i Stockholms stad. Nämnden svarar också för samarbete med Stockholms läns landsting avseende äldre samt med Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum.

Nämnden svarar för samordning av planeringen av vård- och omsorgsboenden. Nämnden svarar vidare för samverkan med frivilligorganisationer inom verksamhetsområdet och beslutar om bidrag till dem. Äldrenämnden genomför övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för personal inom verksamhetsområdet.

Inom äldrenämnden finns stadens äldreombudsman och äldreomsorgsinspektörer. Under äldrenämnden finns även Stockholms äldre- och handikappjour.

Äldreomsorgen genomförs i huvudsak av stadsdelsnämnderna. Äldrenämnden är sidoordnad dessa. Direktiv gentemot nämnder kan endast utfärdas av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. Beslut i övergripande äldreomsorgsfrågor (t.ex. riktlinjer) fattas i kommunstyrelsen/kommunfullmäktige efter förslag från äldrenämnden. Äldreförvaltningen bereder styrdokument, ger stadsdelsförvaltningarna råd och stöd, anordnar utbildningar samt följer upp kvaliteten i den verksamhet som bedrivs. Genom dialog stödjer förvaltningen verksamhetsutvecklingen.

Alla nämnder ska enligt kompletterande anvisningar för ekonomisk förvaltning planera mot de övergripande målen ”Valfrihet” och ”Ekonomisk hushållning”. Av äldrenämndens uppdrag framgår att målet ”Högre kvalitet i omsorgen” är relevant för äldrenämndens planering. Det samlade arbetet för att ”Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök” samt för ”En trygg och snygg stad” bidrar till förbättringar i de äldre stockholmarnas livssituation.

Äldrenämndens arbete under 2007

Äldrenämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare. Nämnden har haft 11 sammanträden under 2007. Antalet ärenden som behandlades var 130. De kategorier ärenden som behandlats är exempelvis förslag till riktlinjer och policy för stadens äldreomsorg, upphandlingar, uppföljning av verksamhet och budget, remissvar på statliga utredningar och departementspromemorior, remissvar på motioner från stadens politiker, svar på skrivelser som lämnats av nämndens politiker till förvaltningen för beredning, remissvar på revisionsrapporter, ärenden om verksamheten inom nämndens eget ansvarsområde.

Strategiska ärenden nämnden beslutat om under året är bl.a.:

Riktlinjer för kommunal hälso- och sjukvård.

Riktlinjer för handläggning enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen.

Servicetjänster till äldre i form av vaktmästarservice.

Äldreplan 2007-2011.

Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden.

Kostpolicy.

Nämnden har fått särskild information om Socialdepartementets pågående utredningar om Vårdighetsgaranti och Äldreboendedelegationens arbete.

Arbetet med stadens kundvalssystem har redovisats särskilt.

Äldrenämndens sammansättning 2007

Ordförande

Ewa Samuelsson

Vice ordförande

Leif Rönngren

Ledamöter

Olle Andretzky (m)

Birgitta Holm (m)

Carolin Ludvigsson (m)

Bengt Lagerstedt (m) t o m 2007-02-28

Peter Abelin (m) fr.o.m. 2007-03-01 – t.o.m. 2007-05-31

Birgitta Breile (m) fr.o.m. 2007-06-01 –

Marie Ljungberg Schött (m)

Helen Jäderlund Eckardt (fp)

Berit Kruse (s)

Lars-Åke Henriksson (s)

Norma Aranda de Gutiérrez (s)

Margareta Johansson (v)

Eivor Karlsson (mp)

Ersättare

Kitty Ericsson (m)

Louise Åstrand (m)

EvaMargareta Nyhlén (m)

Tünde Kovach (m)

Ralph Svalstedt (m)

Diana Wallhager (fp)

Carina Franke (kd)

Henry Holmström (s)
Catarina Carbell (s)
Olle Palmborg (s)
Ulla-Liza Blom (s)
Mujde Rashid (v)
Ann-Sofi Matthiesen (v)

Valfriheten ska öka

Kommunfullmäktiges mål

- **Valfrihet för äldre ska öka jämfört med föregående år**
- **Äldre och deras anhöriga ska få tillgång till bättre information om möjligheter och specifika hjälpinsatser**

Kommunfullmäktiges uppdrag till äldrenämnden

Äldrenämnden ska samordna uppföljningen av ramavtalen för köp av enstaka platser i vård- och omsorgsboende samt för kundval inom hemtjänst, ledsagning och avlösning.

Äldrenämnden ska samverka med kommunstyrelsen i styrelsens ansvar för att införa ett system för valfrihet, pengsystem och bostadskö inom äldreomsorgen.

Äldrenämndens mål

- **Äldre ska ges ökade förutsättningar att välja utförare**

Under hösten 2007 har äldreförvaltningen i samarbete med stadsledningskontoret utarbetat förfrågningsunderlag för upphandling av enstaka platser i särskilda boendeformer för personer 65 år och äldre. Upphandlingen omfattar dels platser i sjukhem, gruppboende och ålderdomshem inom Stockholms stads valfrihetssystem, dels korttidsvård och profilboende som inte ingår i valfrihetssystemet. De nuvarande ramavtalen om köp av enstaka platser har sagts upp av staden. Nya ramavtal kommer att tecknas med start från och med den 1 juli 2008.

Äldrenämnden har till kommunstyrelsen överlämnat ett förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden. Förslaget har utarbetats av äldreförvaltningen i samarbete med stadsledningskontorets juridiska avdelning. Äldreförvaltningen ansvarar också för den tekniska utvecklingen av köhanteringssystemet. Arbetet bedrivs i samarbete med IT-avdelningen och förnyelseavdelningen inom stadsledningskontoret.

Staden har en uppföljningsmodell för hemtjänst, ledsagning, avlösning samt vård- och omsorgsboende. Äldreförvaltningen samordnar denna uppföljning som omfattar såväl kommunal verksamhet som verksamhet som drivs enligt avtal av privata utförare. Syftet med uppföljningen är att få kunskap om vilka styrkor, svagheter och angelägna förbättringsområden som finns. När det gäller de verksamheter som Stockholms stad har ramavtal med är det även en ramavtalsuppföljning. En redovisning av 2006 och 2007 års uppföljningar kommer att göras i ett särskilt ärende till kommunstyrelsen. Under året har arbetet påbörjats för att finna ett lämpligt system för att genomföra och bearbeta uppföljningarna elektroniskt samt att presentera dessa på stadens webbsida.

Äldreförvaltningen har under året följt den statliga äldreboendedelegationens arbete. Äldreförvaltningen avser att utreda och analysera resultatet när den statliga äldreboendedelegationens delbetänkande, ”Bo för att leva, SOU 2007:103” kommer.

I allt större utsträckning har IT kommit att bli ett redskap för vård- och omsorgspersonalen i det dagliga arbetet. IT kan underlätta arbetsuppgifter som dokumentation, kvalitetssäkring, samverkan och informationsöverföring. Det är också ett viktigt redskap för information till medborgare och andra intressenter. Staden satsar betydande belopp för utveckling av IT, bl.a. i samband med införandet av målet rörande valfrihet. Under året har äldreförvaltningen följt införandet av ParaSoL och VODOK. Äldreförvaltningen har också deltagit i olika arbetsgrupper för att utveckla IT som redskap för stöd, information, kommunikation och samverkan för såväl personal som medborgare.

Högre kvalitet i omsorgen

Kommunfullmäktiges mål

- **Kvaliteten i omsorgen ska öka jämfört med föregående år**
- **Kvalitetsgarantier för biståndsbedömningen ska införas som syftar till att säkerställa att en rättvis och lika biståndsbedömning sker i hela staden**
- **En värdighetsgaranti ska arbetas fram**
- **Den enskilde ska ges större inflytande över insatsen**
- **Livskvaliteten för de äldre inom vård- och omsorgsboenden samt för hemtjänstmottagare ska öka genom att vardagsaktiviteter ges en mer framträdande roll**
- **Fler anhörigvårdare ska uppleva att de får ett bra stöd**
- **Frivilligorganisationernas arbete med äldre ska uppmuntras och utvecklas**

Kommunfullmäktiges uppdrag till äldrenämnden

Äldrenämnden ska genomföra en översyn av stadens äldreomsorgsplan 2006-2010.

Äldrenämndens mål

- **Att utforma en modell för en samlad kvalitetsredovisning av äldreomsorgen**
- **Vardagsaktiviteter ges en mer framträdande roll i nya riktlinjer för stadsdelsnämndernas äldreomsorg**

Under året har ett förslag till ny äldreplan för perioden 2007-2011 utarbetats av äldreförvaltningen. Äldreplanen antogs av kommunfullmäktige den 26 november 2007 och är, efter budgeten, ett viktigt styrdokument för äldreomsorgens verksamheter. Även upphandlade verksamheter ska följa äldreplanens intentioner. I äldreplanen betonas den äldres rätt till inflytande, delaktighet och valfrihet.

Äldreförvaltningen har också tagit fram förslag till nya riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen, vilka beslutades av kommunfullmäktige den 11 december 2007. Med de nya riktlinjerna ökar möjligheten till lika bedömning i staden och äldres rätt till utevistelse har lyfts fram. I början av år 2008 kommer utbildning gällande de nya riktlinjerna att ordnas för samtliga biståndshandläggare och deras chefer.

Förvaltningen har under året följt regeringens arbete med en värdighetsgaranti. Utredningens sekretariat har lämnat en muntlig lägesredovisning dels till äldreförvaltningen före sommaren, dels till äldrenämndens sammanträde den 16 oktober 2007. En slutrapport har aviserats till mars 2008.

På uppdrag av äldreförvaltningen och stadsledningskontoret har utrednings- och statistikkontoret (USK) utvecklat ett system för redovisning av äldreomsorgsstatistik. Fr.o.m. februari 2008 kommer äldreomsorgsstatistik att redovisas månadsvis i tabellform på USK:s hemsida. Statistiken kommer

Verksamhetsberättelse med bokslut 2007 Äldrenämnden

också att finnas tillgänglig för ytterligare bearbetning och analys i det webbaserade rapportsystemet Business Objects.

Förvaltningen har under året arbetat fram en struktur och modell för en samlad redovisning 2008 av den uppföljning och granskning av äldreomsorgen som görs inom staden och av externa intressenter. Modellen kommer att appliceras på 2007 års budget och en verksamhets- och kvalitetsredovisning avseende uppföljning 2007 kommer att presenteras nämnden som ”pilot” under mars månad 2008. Förvaltningen har också arbetat med en komprimerad modell för den löpande tertiala uppföljningen av i budget uttryckta mål och indikatorer. Denna redovisningsform kommer att prövas i samband med tertialrapporterna under 2008.

Socialstyrelsen har i uppdrag att i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting utveckla ett nationellt system för öppna jämförelser av kvalitet, kostnader och effektivitet inom kommunernas vård och omsorg om äldre samt landstingets hemsjukvård. Förvaltningen har under året medverkat i en referensgrupp för framtagande av indikatorer på kvalitet och effektivitet ur ett medborgar- och brukarperspektiv.

Kvalitetsutvecklingen stöds också av äldreombudsmannens respektive äldreomsorgsinspektörernas verksamheter.

Äldreombudsmannen

Äldreombudsmannen kontaktas av enskilda medborgare för råd och stöd i de frågor som rör äldre och deras närstående. Genom fasta telefontider och god tillgänglighet finns ett forum för den enskilde att lämna synpunkter eller klagomål som inte framförs direkt till berörd enhet eller stadsdelsnämnd. Äldreombudsmannen bevakar äldres rättigheter och initierar förbättringar inom stadens äldreomsorg genom en nära dialog med berörda nämnder. Under 2007 har ÄO registrerat 1 452 synpunkter, de senaste två åren har det skett en ökning av inkomna synpunkter.

Kontakter med ÄO 2006–2007, antal och procent

Kategori	2007	2007	2006	2006
	Antal	Procent	Antal	Procent
Närstående	1 024	70,5 %	758	63,0 %
De äldre	382	26,5 %	400	33,0 %
Personal och andra intressenter	40	3,0 %	46	4,0 %
Totalt	1 452	100 %	1 219	100 %

Äldreomsorgsinspektörerna

Under 2007 har äldreomsorgsinspektörerna lämnat rapporter om äldreomsorgen inom stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta, Maria-Gamla stan och Östermalm. För närvarande granskas stadsdelsnämnderna Liljeholmen-Hägersten och Kungsholmen. Dessa granskningar beräknas vara avslutade under försommaren 2008.

Granskningarna visar att det utförs många goda arbetsprestationer på väl fungerande enheter inom både de kommunala enheterna och de enheter som drivs på entreprenad. Årets granskning fokuserar på ledarskap inom äldreomsorgen, personalens utbildningsbehov samt på behovet att förbättra personaltäteten främst inom vård- och omsorgsboendena.

Stockholms äldre- och handikappjour

Äldrenämnden utför verksamhet direkt riktad till brukarna genom Stockholms äldre- och handikappjour. Denna har en anslagsfinansierad trygghetsjour som bedömer akut uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov under kvällar, nätter och helger enligt delegation från stadsdelsnämnderna. Akuta insatser under jourtid utförs av Jourpatrullen efter biståndsbedömning av jourhandläggare. Till enheten hör vidare en larmcentral som är intäktsfinansierad och konkurrensutsatt. Larmcentralen erbjuder även tjänster för installation och service av trygghetslarm.

Prestationer

- Trygghetsjouren har skrivit 9 100 rapporter gällande 4 100 personer under året. Det är en ökning med 11 % av antalet rapporter i förhållande till år 2006.
- Larmcentralens larmkunder har under 2007 varit 13 100. Det är en ökning med 4 % av antalet kunder i förhållande till år 2006.
- 385 000 larmanrop har inkommit under året, dvs. ca 32 100 larmanrop/månad.

Bidragsgivning till frivilligorganisationer för äldre

Frivilligorganisationernas arbete stöds genom bidrag från äldrenämnden. Äldrenämnden har fastställt riktlinjer för bidrag till utomstående organisationer som bedriver uppsökande och social verksamhet för äldre. Av de avsatta medlen om 7,8 mnkr har, enligt nämndens beslut, bidrag betalats ut med ca 7,7 mnkr till sammanlagt 26 organisationer.

Servicejänster

I samband med att kommunfullmäktige fattade beslut om servicejänster i form av vaktmästarservice fick äldrenämnden i uppdrag att följa upp och analysera kostnader och verksamheten. Äldreförvaltningen har i uppdrag att i samband med verksamhetsberättelse år 2007 avrapportera till äldrenämnden, vilka kostnader, antal personer och insatser som verksamheten genererat under perioden fr.o.m. 15 maj t.o.m. 31 december 2007.

Av enkätsvaren från stadsdelsförvaltningarna, vilka är sammanställda i bilaga, framgår att 2 578 personer under perioden erhållit någon form av servicejänst. Av bilagan framgår även vilka tjänster som utförts. De mest frekventa insatserna är att byta lampor/proppar och sätta upp/ ta ner gardiner. Under rubriken *Övriga tjänster* kan nämnas att de tjänster som redovisas till stor del är att hänföra till reparationer eller andra insatser i boendet.

Totalt har under perioden 12,7 årsarbetare utfört tjänsterna. Personalkostnaderna för dessa uppgår till ca 1 995 tkr och overheadkostnaderna till ca 274 tkr.

Boende och hemtjänst

Kommunfullmäktiges mål

- **Servicehus ska bevaras som boendeform**
- **Fler öppna dagverksamheter för samvaro och aktivitet ska inrättas**
- **Hemtjänsten ska utvecklas för att kunna möta ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser i det ordinära boendet**

Kommunfullmäktiges uppdrag till äldrenämnden

Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen genomföra en efterfrågeanalys och förnyad genomgång av servicehusens status samt utreda förutsättningarna för att införa en boendegaranti för alla över en viss ålder.

Äldrenämndens mål

- **De äldres skiftande behov av boende ska tillgodoses**
- **Utveckling av hemtjänsten och fler öppna dagverksamheter ska stimuleras**

Utrednings- och statistikkontoret har på uppdrag av äldreförvaltningen genomfört en enkätundersökning till personer med hemtjänst i ordinärt boende om intresset för boende i servicehus. Vidare har ett antal ärenden där avslag har beslutats på ansökan om servicehusboende analyserats närmare. En rapport kommer att presenteras under första kvartalet 2008. En förnyad genomgång av servicehusens status pågår i samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Äldreförvaltningen har sammanställt stadsdelsnämndernas regionvis upprättade äldreboendeplaner från 2006 och även genomfört en kompletterande undersökning om behovet av profilboenden. Under hösten 2007 har äldreförvaltningen tillsammans med stadsledningskontoret och Micasa Fastigheter i Stockholm AB deltagit i en förnyad genomgång av stadens boenden samt framtida behov av vård- och omsorgsboenden som stadsledningskontoret givit ett konsultföretag i uppdrag att ta fram. Utredningen kommer att ligga till grund för stadens fortsatta planering av vård- och omsorgsboenden samt servicehus.

Genomförandegruppen för utbyggnad av äldreboenden har under 2007 ombildats till en referensgrupp för äldreboendeplanering med representanter från stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret och äldreförvaltningen samt adjungerade representanter för Micasa Fastigheter i Stockholm AB och äldreroteln. Äldreförvaltningen är sammankallande och svarar för sekretariatet. Äldreförvaltningen och referensgruppen för äldreboendeplanering följer fortlöpande utvecklingen av tillgång och behov av vård- och omsorgsboenden.

När det gäller servicehusen avser äldreförvaltningen att bereda frågan om behov och tillgång utifrån resultatet av den tidigare nämnda konsultrapporten, enkätundersökningen om efterfrågan på servicehus och andra boendeformer, genomgången av servicehusens status samt remissbehandlingen av den statliga äldreboendedelegationens delbetänkande.

Under året har arbetet påbörjats med en kompletterande upphandling av hemtjänst, ledsagning och avlösning. De nya avtalen ska gälla fr.o.m. 1 april 2008.

I den upphandling av enstaka platser som annonserades i slutet av 2007 ingår bland annat så kallade profilboenden. Med profilboende avses ett boende som har en profilering mot en särskild målgrupp med särskilda behov utifrån någon form av gemensam sjukdomsdiagnos eller funktionsnedsättning.

Mot bakgrund av valfrihetssystemet som införs den 1 juli 2008 bedömer äldreförvaltningen att också boenden med särskilda inriktningar, som språk och religion, kommer att öka i takt med att boenden som drivs i såväl kommunal regi, av entreprenörer samt av privata vårdgivare måste marknadsföra sin verksamhet på ett annat sätt än tidigare. I detta sammanhang kan olika inriktningar som kan vara av särskild vikt för den enskilde när denne ska välja boende upplevas som attraktivt.

En inventering som gjorts under hösten visar att det i samtliga stadsdelsnämnder finns öppna dagverksamheter som erbjuder olika former av aktiviteter. I många fall bedrivs verksamheterna i samarbete med frivilligorganisationer. I de flesta stadsdelsnämnder pågår ett utvecklingsarbete av de öppna dagverksamheterna och ett flertal stadsdelsnämnder planerar för nya verksamheter under 2008.

Kostverksamheten

Kommunfullmäktiges mål

- **Satsningar ska göras för att uppmärksamma matens betydelse för äldres hälsa och livskvalitet**

Kommunfullmäktiges uppdrag till äldrenämnden

Äldrenämnden ska utarbeta riktlinjer som syftar till att utveckla matkvaliteten inom stadens äldreomsorg.

Äldrenämndens mål

- **Personalen i äldreomsorgen ska ha kunskap om måltidens betydelse för de äldres hälsa och välbefinnande**

Kostverksamheten har på flera sätt uppmärksammat matens betydelse för den äldres hälsa och livskvalitet. Äldrenämnden har fått i uppdrag att utarbeta riktlinjer för att utveckla matkvaliteten inom stadens äldreomsorg. Äldreförvaltningen har tagit fram en kostpolicy, vilken antogs av äldrenämnden den 16 oktober 2007 och är nu på remiss inom staden. Arbetet med råd och rekommendationer samt verktyg för dessa har påbörjats. Kostverksamheten har även medverkat i utformningen av *Branschriktlinjer för offentliga verksamheter*, som beräknas vara färdigställd i början av år 2008, inom området säker mat.

Två seminarier om mat för äldre har genomförts under hösten år 2007. Målgruppen var stadens politiker, ledning och personal. Utvärderingarna av seminarierna var genomgående mycket positiva. Genom ett brett samarbete inom staden, sker ett kontinuerligt utbyte av kunskap och erfarenheter. Under hösten år 2007 startade kostverksamheten nätverk för anställda inom stadens kost- och nutritionsprojekt. En nulägesanalys av mat och måltider i staden har genomförts av Stiftelsen Stockholms Läns Äldrecentrum på uppdrag av äldreförvaltningen, och kommer att ligga som grund inför det fortsatta arbetet med bra mat för äldre. Ett samarbete med Apoteket AB kring läkemedel och kost har påbörjats. Arbetet med E-lärandet fortskrider.

Kommunal hälso- och sjukvård och samverkan med landstinget

Kommunfullmäktiges mål

- **Kvaliteten på den hälso- och sjukvård som bedrivs i staden ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras**
- **Samarbetet med landstinget ska förbättras för att öka tryggheten för de äldre**

Kommunfullmäktiges uppdrag till äldrenämnden

Äldrenämnden ska tillsammans med landstinget arbeta för att införa en kvittering, ett s.k. trygghetskvitto för äldre, som ges till den som skrivs ut från en vårdavdelning för att säkerställa att staden tar över ansvaret.

Äldrenämndens mål

- **Samverkan vid in- och utskrivning från akutsjukhusen ska fungera väl**

Staden ansvarar enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, för att en god hälso- och sjukvård erbjuds de som bor i särskilda boenden och vistas på dagverksamheter för äldre.

För att förtydliga stadens hälso- och sjukvårdsansvar har äldreförvaltningen i samverkan med representanter från stadsdelsförvaltningarna reviderat riktlinjerna för stadens hälso- och sjukvård från 2000.

Den 15 november 2007 beslutade äldrenämnden att godkänna utarbetade riktlinjer för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter för äldre. För att implementera riktlinjerna kommer ansvariga i respektive stadsdelsförvaltning under 2008 att få utbildning i tillämpningen av riktlinjerna.

Äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontorets juridiska avdelning samt Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) och Stockholms läns landsting (SLL) kommit överens om rutiner för tillämpning av betalningsansvarslagen och Socialstyrelsens föreskrifter om samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård.

I överenskommelsen, som gäller från den 1 november 2007, är ett krav att en vårdplan upprättas som innehåller uppgifter om den enskildes bedömda behov av insatser samt uppgifter om vilken enhet som ansvarar för respektive insats. En vårdplan räknas som upprättad först då den har justerats/kvitterats av samtliga ansvariga enheter. Genom justering tar huvudmännen ansvar för insatserna och den enskilde bör få ett gott omhändertagande.

Äldreförvaltningen har utifrån överenskommelsen påbörjat ett arbete med att ta fram ett trygghetskvitto, som ska överlämnas till den enskilde vid hemgång från vårdavdelning.

Överenskommelsen omfattar även kostnadsfördelningen mellan huvudmännen för logopedinsatser och medicinsk fotvård för personer boende i särskilt boende. Överenskommelsen innebär att staden från och med den 1 november 2007 ansvarar för medicinsk fotvård i särskilt boende medan landstinget ansvarar för logopedinsatser.

I samverkan med SLL har äldreförvaltningen genom KSL och tillsammans med stadsledningskontorets juridiska avdelning och representanter från länets kommuner utarbetat kriterier för läkarmedverkan i särskilt boende. Utifrån dessa kriterier har SLL auktoriserat läkare, som ska ansvara för läkarinsatserna i länets särskilda boenden.

Kompetensutveckling och personalförsörjning

Kommunfullmäktiges mål

- **Staden ska vara en modern och attraktiv arbetsgivare**
- **Utbildningsgraden ska höjas bland medarbetarna**

Kommunfullmäktiges uppdrag till äldrenämnden

- **Verka för att långsiktigt klara personalförsörjningen inom vården**
- **Tillsammans med kommunstyrelsens utforma en stadsövergripande kompetensnyckel för personal inom äldreomsorgen**
- **Initiera att försök med obligatorisk träning på arbetstid, ex inom något stadsdelsnämndsområde**
- **Omsorgspersonalens möjlighet att påverka arbetstid och arbetsformer ska öka, med hänsyn tagen till arbetet med brukarna.**
- **I samarbete med kommunstyrelsen utforma en stadsövergripande kompetensnyckel för personal inom äldreomsorgen**

Äldrenämndens mål

- **Antalet kompetenta vårdbiträden och undersköterskor ska öka**

För att ge äldre en god vård och omsorg behövs en bra arbetsmiljö och personal med adekvat utbildning. Kompetensutveckling är ett prioriterat område. Äldrenämnden har för detta ändamål erhållit en budgetjustering om 30 mnkr.

Under året har kompetensutveckling erbjudits många yrkesgrupper inom äldreomsorgen. Planering och utformning har skett i nära dialog med stadsdelsförvaltningarna. Kompetensutbildningar har genomförts enligt nedanstående:

Grundutbildningar som genomförts är vårdbiträdesutbildning, vissa med stöd i svenska eller validering, samt undersköterskeutbildning. Totalt har 147 personer genomgått dessa. Även gymnasieutbildning i socialpsykiatri har genomförts för 21 personer.

En utbildningsinventering av vårdpersonal har påbörjats tillsammans med stadsledningskontorets personalpolitiska avdelning.

Kortare kurser/seminarier har genomförts bl.a. inom områdena demens, social dokumentation, friskvård, ergonomi samt LSS. I samarbete med Stiftelsen Äldrecentrum har seminarier kring aktuell äldreomsorgsforskning genomförts. Totalt har 393 personer deltagit i kortkurser och 125 i seminarier.

I övrigt har ett utvecklingsarbete påbörjats för att utveckla nya former att bedriva grundutbildning på bl.a. med validering och stöd i svenska.

Förvaltningen driver tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum och flera stadsdelsförvaltningar utvecklingsprojekt om handledning (APU), arbetsplatslärande och specialistteam. Förvaltningen ingår även i projektet kravmärkt yrkesroll. Äldreförvaltningen har administrerat stadsdelsförvaltningarnas ansökningar till Kompetensstegen. Totalt erhöll staden år 2007 23,1 mnkr. Upphandling av Högskoleutbildningsanordnare har genomförts. Det avser poängutbildningar inom äldreomsorgsområdet. Förvaltningen har deltagit i en nationell Kompetensmessa i oktober 2007.

Förvaltningen samarbetar med stadsledningskontorets personalstrategiska avdelning kring personalförsörjningsfrågorna.

Planering av kurser inom områdena vårdpedagogik, riskanalys för sjuksköterskor, läkemedelshandtering, ledarskapsutbildning, socialpsykiatri samt juridik för biståndshandläggare har påbörjats och kurserna kommer att genomföras under våren 2008.

En trygg och snygg stad

Miljöfrågor

Samtliga nämnder ska ange hur de uppfyllt stadens mål för miljöbilar under 2007. Äldrenämnden har två tjänstebilar, vilka båda är miljöbilar. Bilarna disponeras av Stockholms äldre- och handikappjour.

Medarbetarna

Sjukfrånvaro

Äldreförvaltningen har under året en sjukfrånvaro motsvarande 4,9 %, vilket är lägre än stadens genomsnitt, 8,3 %. Med beaktande av att förvaltningen bildades den 1 januari 2007, har förvaltningen inga jämförelsetal med tidigare år.

Diskriminering

Förvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under året.

Övertalighet

Äldrenämnden har under året inte haft någon preciserat övertalig personal.

Jämställdhets- och mångfaldsplan

Mångfalds- och jämställdhetsplan är både en policy och en handlingsplan för hur förvaltningen ska förhålla sig till mångfald och jämställdhet. Den är ett verktyg för en gemensam, långsiktig utvecklingsprocess i förvaltningen. Den ska användas och utvecklas både i den operativa verksamheten och på övergripande nivå.

Förvaltningens utgångspunkt för mångfald är att alla människor har lika värde och att varje människa ska ha möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, sexuell läggning, fysiska eller psykiska funktionshinder.

Kartläggning och analys av löneskillnader mellan män och kvinnor som utför likvärdigt arbete pågår också kontinuerligt, bl. a. i samband med löneförhandlingar då förvaltningen gemensamt med de fackliga företrädarna analyserar och åtgärdar eventuell förekomst av osakliga löneskillnader.

För december månad var 94 personer anställda, varav 78 kvinnor, 83 %. Av chefer med budget- och personalansvar är 100 % kvinnor.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Budget

Kommunfullmäktige fastställde den 7-8 december 2006 budget 2007 för Stockholms stad med inriktning för 2008 och 2009. Äldrenämnden anmälde i verksamhetsplanen en omslutningsförändring med 15,7 mnkr för Stockholms äldre- och handikappjour. Nämnden har även under året erhållit budgetjusteringar om 0,6 mnkr för administrativa kostnader, 1,0 mnkr för hyreskostnader och 30,0 mnkr för utbildning av personal inom äldreomsorgen.

	Budget 2007	Bokslut 2007	Avvikelse
Kostnader (-)	101,2	73,0	28,2
Intäkter	-15,7	-17,8	2,1
Netto	85,5	55,2	30,3

Äldrenämnden kommer att redovisa ett överskott om 30,3 mnkr för verksamhetsåret 2007. Av överskottet på kostnadssidan avser 23,9 mnkr ej förbrukade medel för utbildning av personal inom äldreomsorgen. Ej förbrukade budgetmedel för 2007 kommer att kunna disponeras under 2008.

Efter justering för ej förbrukade medel för utbildning av personal inom äldreomsorgen uppvisar nämnden ett nettoöverskott på 6,4 mnkr. Överskottet hänförs främst till vakanta tjänster och att vissa projekt t.ex. kostprojektet och uppdrag blivit försenade efter att förvaltningen startade sin verksamhet i januari och att förvaltningen flyttade till nya lokaler månadsskiftet januari/februari. Förvaltningen har varit återhållsam med tanke på att det är första året organisationen och verksamheten varit i drift.

Resultaträkning

I resultaträkningen redovisas stadsdelsnämndens kostnader och intäkter för året. I bokslutsbilagan finns resultaträkningen i sin helhet.

Ombudgetering

Äldrenämnden har under året erhållit en budgetjustering om 30 mnkr för kompetensutveckling av personal inom äldreomsorgen. Av dessa medel har under året förbrukats 6,1 mnkr dvs. 23,9 mnkr återstår. Dessa medel begärs ombudgeterade till 2008.

Tertialrapporter 2007

Under 2007 har två tertialrapporter och sju månadsprognoser tagits fram. Det har visat sig att prognosernas utfall stämt relativt väl med det slutliga utfallet i bokslutet. I tertialrapport 2 som föregick bokslutet prognostiserades ett överskott på 28,3 mnkr. Bokslutet visar ett överskott på 30,3 mnkr, vilket är 2,0 mnkr bättre än tertialrapport 2.

Uppföljning av intern kontrollplan 2007

Äldrenämnden fastställde den 23 april 2007 internkontrollplan för äldreförvaltning år 2007. Stadens integrerade system för ledning och uppföljning, ILS, är utgångspunkt för styrning och uppföljning av stadsdelsnämndens verksamhet och ska säkerställa god kvalitet, god miljö och effektiv resursanvändning inom fastställd budget. Intern kontroll är ingen egen "vetenskap" utan ska integreras i verksamhetens normala arbets- och ledningsprocesser. Det måste vara tydligt för alla anställda vilka samband som finns mellan verksamhetsmål, kvalitet, ekonomi och miljö.

Flera av de områden som identifierats i nämndens risk- och väsentlighetsanalys som angelägna ur ett internkontrollperspektiv har följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelsen. Detta gäller t.ex. måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi.

I internkontrollplanen för 2007 beslutade att följande rutiner/processer särskilt skulle granskas.

- Förskottskassor
- Fakturor
- Kontokort
- Inventarieförteckningar

Förvaltningen har genom stickprovskontroller granskat ovanstående utan anmärkning.

ILS

Stadens integrerade system för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet har inneburit bl.a. att äldrenämnden har följt upp medelsförbrukning och måluppfyllelse i månadsrapporter, två tertialrapporter samt verksamhetsberättelse och bokslut.

Ledning och styrning

En översyn av äldreförvaltningens organisation har genomförts i syfte att tillvarata de erfarenheter som gjorts under det första verksamhetsåret. Översynen motiveras också av att förvaltningen utökas med ett bedömningskansli fr.o.m. år 2008. Organisationsöversynens resultat kommer att föreligga i början av år 2008.

Arbetet med att formulera en för den nya förvaltningen gemensam värdegrund fortsätter under vårterminen 2008.

Följande styr- och stöddokument har upprättats:

- ✓ Internkontrollplan
- ✓ Attestantförteckning
- ✓ Inventarieförteckning
- ✓ Arkivorganisation
- ✓ Kris och säkerhetsplan
- ✓ Telefonpolicy

- ✓ E-postpolicy
- ✓ Synpunkter och klagomålshantering
- ✓ Riktlinjer för äldreförvaltningens miljöarbete.
- ✓ Riktlinjer för resor i tjänsten

Kommunikation och IT

Äldreförvaltningens hemsida inom portalen Stockholm.se sjosattes i början av höstterminen. Mot slutet av året fick förvaltningen även ett eget Intranät inom ramen för ett stadsövergripande intranät. Fem webbredaktörer har utsetts och utbildats. Arbetet har påbörjats att utveckla äldreförvaltningens hemsida. Flera broschyrer har uppdaterats och getts ut i nya upplagor. Förvaltningens interna arbete har IT-stöd genom socialtjänstförvaltningen.

Ett projekt i samarbete med stadsledningskontoret pågår i syfte att stödja kundvalssystemet med köhantering och kvalitetsredovisning på internet.

Riskhantering

Äldreförvaltningen tillämpar stadens säkerhetspolicy. Denna kan sammanfattas i tre punkter

- Att bedriva verksamheten med god säkerhet
- Att minska sårbarheten så att skador undviks
- Att beakta risk- och beredskapshänsyn i den framtida samhällsplanering för att minska stadens sårbarhet, kris och krig

Förvaltningschefen är säkerhetsansvarig och förvaltningsledningen är kris- och katastrofledningsgrupp.

Förvaltningschefen har utsett en säkerhetsansvarig för förvaltningen internt. Varje enhetschef svarar för säkerhetsarbetet inom sin enhet. En kris- och säkerhetsplan har utarbetats under året. Därutöver har Stockholms äldre- och handikappjour en beredskapsplan för kriser och katastrofer i sin operativa verksamhet.

Personalfrågor

Förvaltningen tillämpar stadens personalpolicy, lönepolicy, ledarstrategi, policy mot alkohol- och drogmisbruk samt arbetsmiljöpolicy. Ett nytt centralt samverkansavtal för staden har inte träffats under året. Förvaltningen har inte haft ett gemensamt flexitidsavtal under året. Förvaltningen har avvaktat att ett sådant skulle träffas för stadsledningskontoret. Ett avtal med S:t Erikshälsan om företagshälsovård har gällt under året.

Lokalfrågor

Äldreförvaltningen är fr.o.m. den 1 januari 2007 andrahandshyresgäst hos socialtjänstförvaltningen där sedan tidigare Stockholms äldre- och handikappjour är placerad. I överenskommelsen ingår grundutrustning av lokalerna, el, telefoni, städning, vaktmästeri, säkerhetsvakt samt med socialtjänstförvaltningen gemensam reception och tillgång till deras sammanträdes- och konferensrum. Förvaltningen hyr inga ytterligare lokaler.

Bilagor

Bokslut 2007

Uppfyllelse av ”ska”-krav i budget 2007

Verksamhetsberättelse med bokslut 2007
Äldrenämnden

Uppföljning av målen i kommunfullmäktiges budget 2007
Statistikredovisning av utförda servicetjänster 2007